

MOCNI - HISTORIA JEDNEJ RODZINY

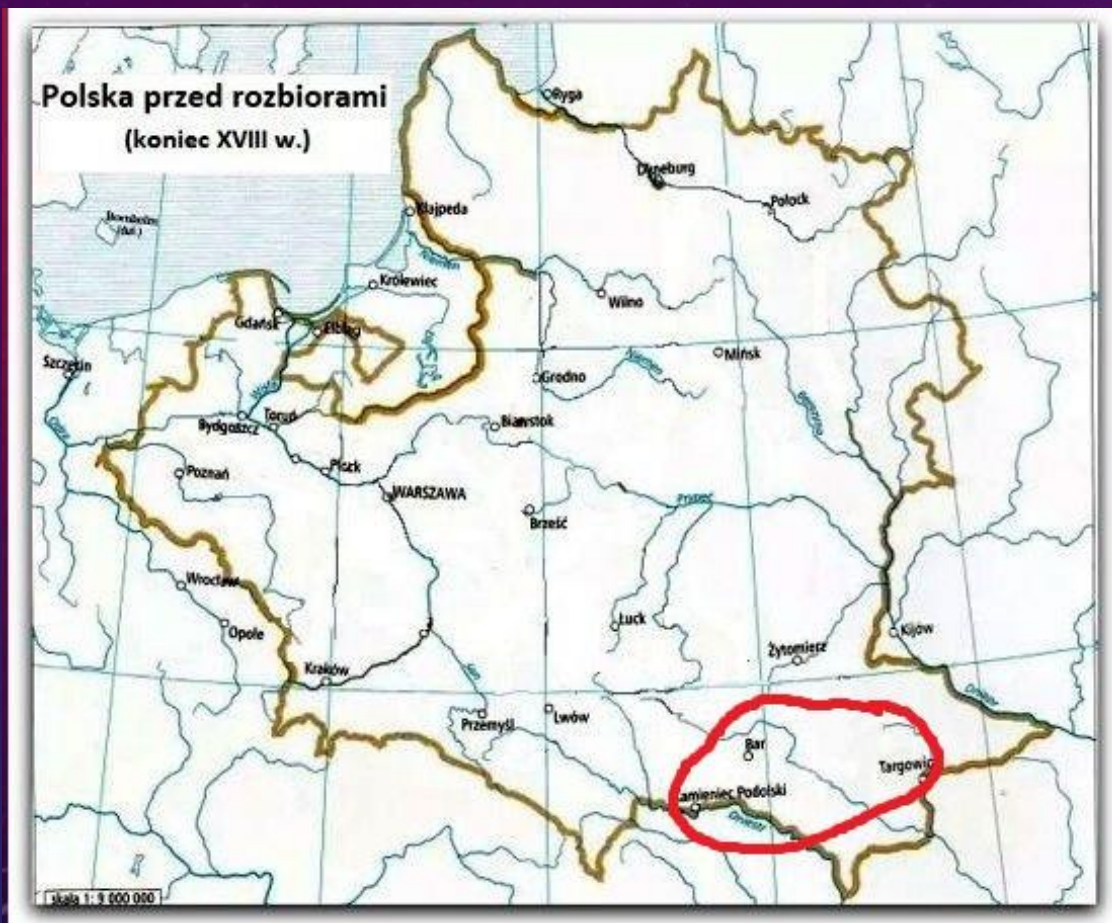
KIM SĄ REPATRIANCI Z KAZACHSTANU?

**Do kraju tego, gdzie kruszynę chleba
Podnoszą z ziemi przez uszanowanie
Dla darów Nieba...**

Tęskno mi, Panie...

C.K. Norwid, Moja piosnka (II)

**Nasza opowieść zaczyna się prawie
100 lat temu, w latach 30.**

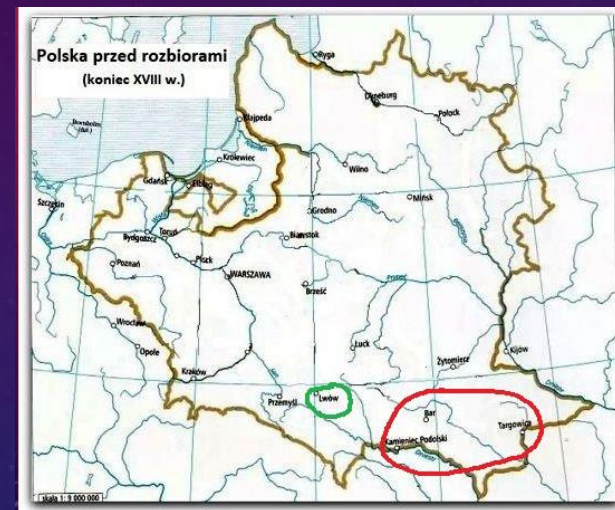
**XX wieku, w Polsce, w okolicach
Kamieńca Podolskiego**
*(tego samego, który tak pięknie opisany jest
na kartach „Pana Wołodyjowskiego”).*

**Mieszkają tam dwie rodziny –
Brzezińskich i Mocnych.**
**Nie znają się jeszcze, nie wiedzą,
że wkrótce
połączy ich trudny los.**

Brzezińscy i Mocni mieszkają na Podolu (zaznaczone na mapie kolorem czerwonym).

Od XVI wieku leżało ono w granicach Rzeczypospolitej.

Przez te tereny wiódł „czarny szlak”, którym Tatarzy najeżdżali Polskę. Na Podolu Polacy toczyli liczne, często zwycięskie, boje z najeźdźcami tatarskimi, tureckimi, a później także rosyjskimi.

W 1793 r., w wyniku II rozbioru Polski, Podole zostało włączone do Rosji.

Po zakończeniu I wojny światowej na konferencji w Wersalu postulowano powrót Podola do Polski – tereny te w przeważającej części zamieszkiwali Polacy. Niestety, nowa granica została wytyczona kawałek dalej, jakieś 40 km na zachód.

(Lwów, zaznaczony kolorem zielonym na mapach, „zmieścił się” jeszcze w granicach niepodległej Polski. Kamieniec już nie).

Minęło kolejnych kilkanaście lat.

W Związku Radzieckim nastał czas wielkiego terroru (1937-1938).

Mieszkający w obwodzie kamienieckim Polacy uznani zostają za „element niepewny”, w efekcie czego są masowo deportowani, głównie do Kazachstanu.

Pewnej nocy zapukano też do drzwi Brzezińskich i Mocnych.

Na spakowanie się mieli pół godziny.

Deportowani wyruszyli bydlęcymi wagonami w długą, wyniszczającą podróż w nieznane.

Trudów podróży nie wytrzymała młodsza córka Brzezińskich, dwuletnia Antonina. Dziewczynka zmarła w transporcie.

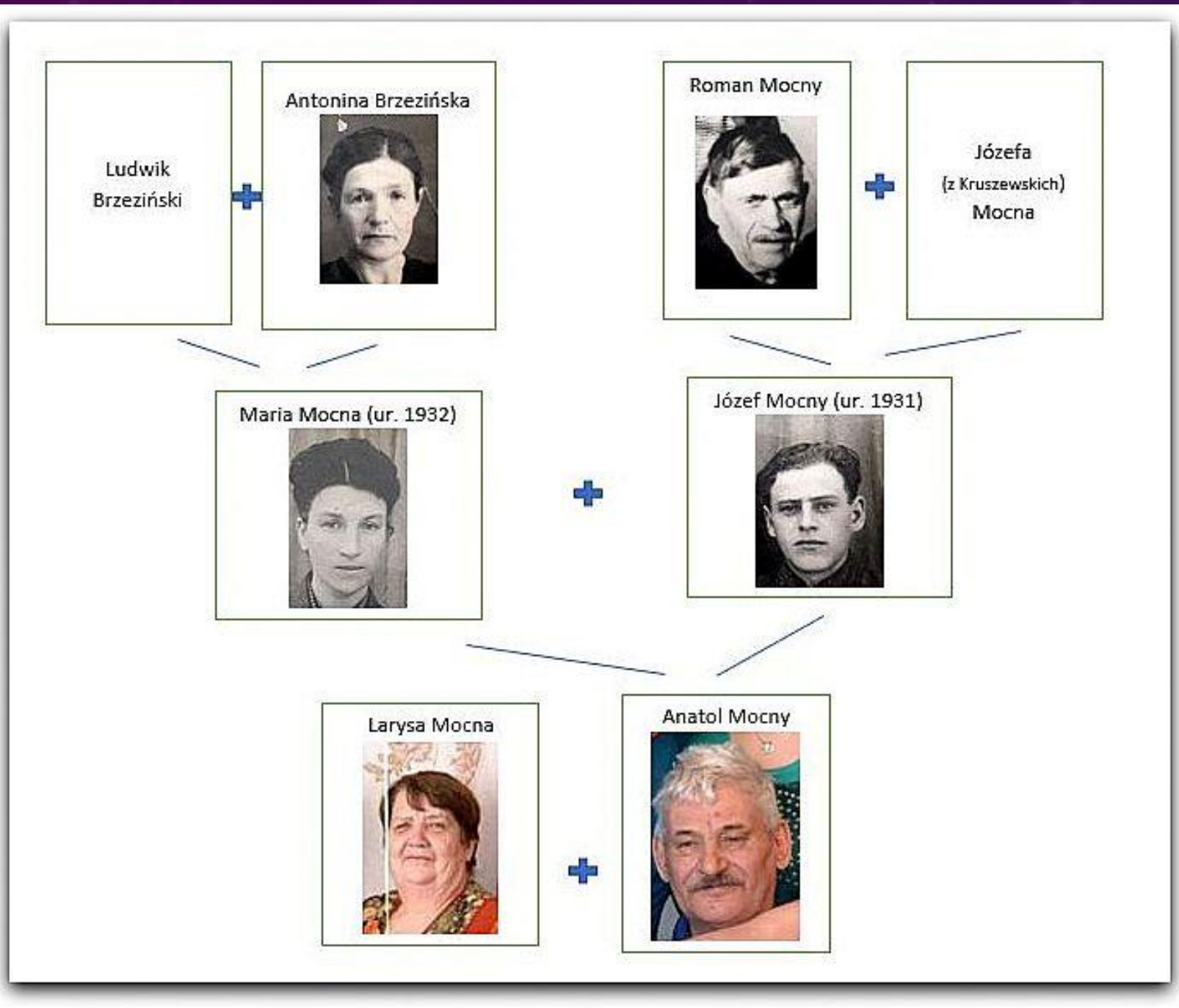
Starsza, Maria, dotarła z rodzicami na miejsce. Na nieludzką ziemię.

- Pewnego dnia pociąg zatrzymał się. Wycieńczonych podróżą ludzi zapakowano na ciężarówki i wywieziono w szczyry step. Po horyzont niczego nie było. Ludzie zaczęli kopać ziemianki. Warunki życia były wyniszczające. Polacy bardzo ciężko pracowali. Każdego dnia musieli się też meldować w komendanturze.

PRADZIADKOWIE, DZIADKOWIE, RODZICE

Wojna skończyła się. Polacy mogli wrócić do Polski w ramach repatriacji. Ale nie nasze dwie rodziny. W momencie deportacji nie mieszkali przecież na terenie Polski. Pamiętamy – granica przechodziła 40 km dalej. Oni formalnie byli obywatelami Związku Radzieckiego. Takich repatriacja nie obejmowała. Zresztą, sam Kamieniec w 1941 r. stracił status stolicy obwodu na rzecz miasta Chmielnicki. A obwód nazwano obwodem chmielnickim. Nie było już Podola...

**Dla Brzezińskich i Mocnych oraz ich dzieci – Marii i Józefa
Polska zostaje tylko wspomnieniem, które noszą w sercu.**

Pod koniec lat 40. wiele polskich rodzin
przesiedlono ze stepu do Karagandy,
do pracy w jednej z licznych kopalń.
Polaków skierowano do najcięższych prac
pod ziemią. Nawet kobiety.
Pani Józefa Mocna też pracowała jako górnik.

Mijały lata.

Córka Brzezińskich, Maria, wyszła za mąż za syna Mocnych, Józefa. Niedługo potem Mocnych i Brzezińskich znów przesiedlono. W położonej w szczerym stepie wsi Kokpekty, około 10 km od Karagandy, utworzono sowchoz. Potrzeba tam było rąk do pracy.

Praca w gospodarstwie okazała się trochę łatwiejsza, ale wyrwać się ze wsi nijak nie można było – zesańców aż do 1960 roku obowiązywała tzw. ograniczenie wolności osobistej – musieli raz w miesiącu meldować się u komendanta, mieli zakaz swobodnego przemieszczania się poza teren wsi oraz zakaz wysyłania listów do Polski.

Władza przez całe lata restrykcyjnie przestrzegała też zakazu mówienia po polsku. Wszystko po to, by Polska zapomniała o nich, a oni o Polsce.

Maria i Józef Mocni
nigdy do ojczyzny nie wrócili.

Całe swe życie spędził w Kazachstanie
także ich syn Anatol (zm. 2018r.) –
ojciec Włodzimierza i Kiriła Mocnych.
Dopiero oni wraz ze swoimi rodzinami
będą mogli po latach tułaczki
wrócić do Ojczyzny.

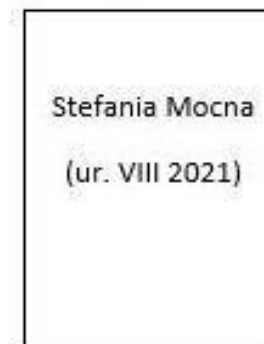
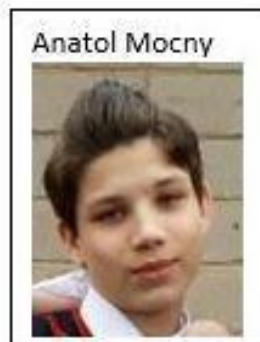
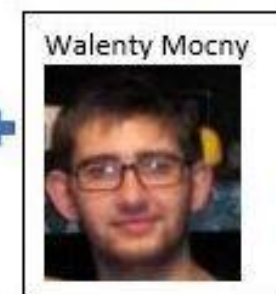
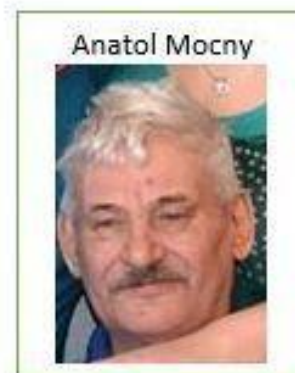

Dla porządku:

*trzeci syn Anatola – Walenty – zostaje na razie z żoną, malutką
córeczką i matką w Kokpektach.*

DZIECI I WNUKI LARISY I ANATOLA MOCNYCH

*Osie powita
Kiryla i Włodzimierza
z rodzinami*

KOKPEKTY DZIŚ

Kokpekty liczą ok. 2800 mieszkańców, większość z nich to Kazachowie – muzułmanie.

We wsi jest akimat (urząd gminy), szkoła, przychodnia, meczet, poczta, piękny park i duże gospodarstwo rolne – sprywatyzowany dawny sowchoz.

Przez wieś płynie nieduża rzeczka. W 2014 r. doszło do powodzi. W wyniku erozji zapory na rzece przez wioskę przeszła dwumetrowa fala. Około 100 domów zostało zalanych. Zginęli ludzie.

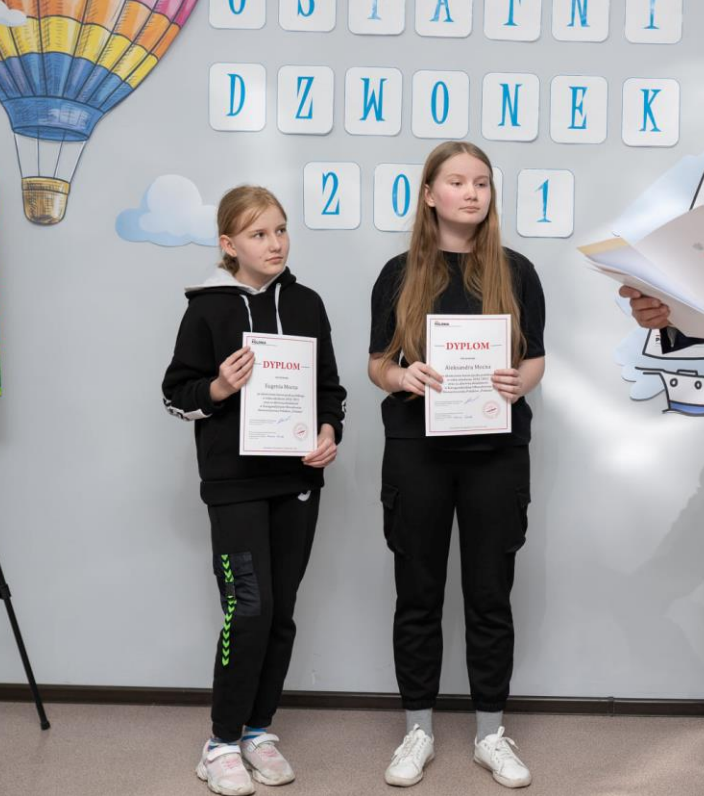
POZNAJCIE MOCNYCH Z KOKPEKTÓW

MOCNYCH SEN O POLSCE

Żeby sen o Polsce się spełnił, Włodzimierz i Kirił musieli udowodnić na różne sposoby swoją polskość. Najpierw dokumentami przodków. Potem zdali egzamin z wiedzy o Polsce i wykazali się podstawową znajomością języka. Drogę do ambasady w Nur-Sultanie znają na pamięć. Znają też drogę do Karagandyjskiego Obwodowego Stowarzyszenia Polaków „Polonia”. W tym prężnie działającym polskim klubie chodzili na zajęcia z języka polskiego i poznawali polską kulturę - brali udział w warsztatach folklorystycznych, festiwalach polskich filmów i licznych konkursach polonijnych.

NAUKA JĘZYKA POLSKIEGO

WARSZTATY „TRADYCJE WIELKANOCNE”

WARSZTATY „PRZED BOŻYM NARODZENIEM”

WARSZTATY „ZWYCZAJE ANDRZEJKOWE”

WARSZTATY „PIERWSZY DZIEŃ WIOSNY”

NARODOWE CZYTANIE –
„MORALNOŚĆ PANI
DULSKIEJ”

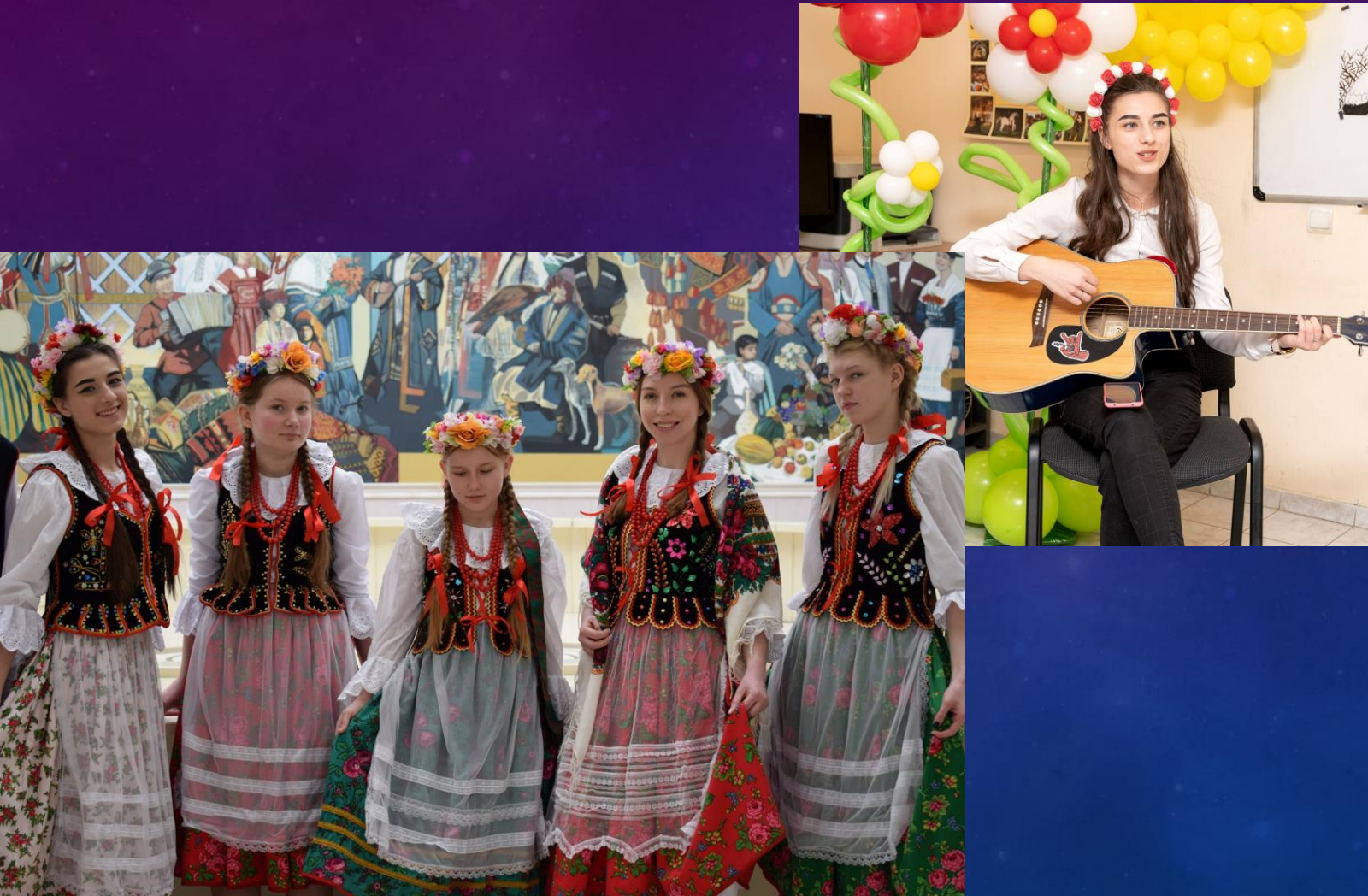

FESTIWAL POLSKICH FILMÓW W KARAGANDZIE

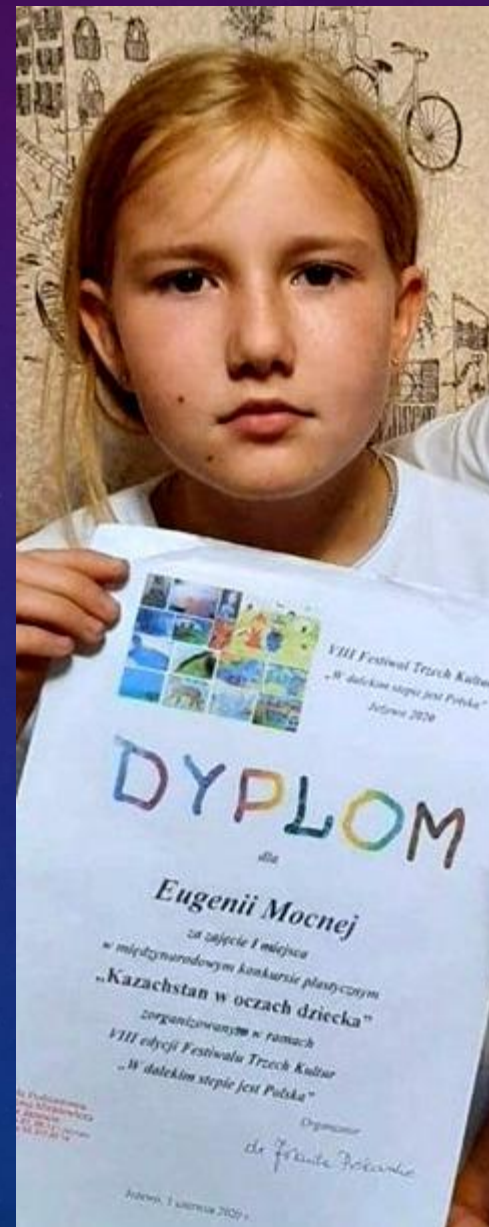
Co ciekawe, Sofia Mocna ten festiwal prowadziła!

JEŚLI JUŻ MOWA O SOFII – TAŃCZYŁA W ZESPOLE
LUDOWYM, BRAŁA UDZIAŁ W RÓŻNYCH KONKURSACH,
GRAŁA NA GITARZE NA IMPREZACH POLONIJNYCH

MŁODZI MOCNI ODNOSZĄ SUKCESY W KONKURSACH POLONIJNYCH – RECYTATORSKICH, PLASTYCZNYCH, WIEDZY

A to był światowy sukces!

Anatol, Aleksandra oraz ich kolega Jan Janczewski wygrali V Międzynarodowy Konkurs Historyczny „Patria Nostra”, którego celem jest popularyzacja wiedzy o historii Polski i promocja patriotyzmu. W konkursie startowało 68 zespołów. Zadanie konkursowe polegało na przedstawieniu krótkiego filmu animowanego (ok. 40 sek.) o wybranym wydarzeniu z historii Polski. Drużyna z Karagandy przygotowała animację o podpisaniu paktu Ribbentrop-Mołotow. Wszystkie filmowe postaci młodzi realizatorzy pracowicie ulepili z plasteliny. Zwycięska drużyna reprezentowała w konkursie Karagandyjskie Stowarzyszenie Polaków „Polonia”. Opiekunem zespołu był tata Aleksandry.

Nagrodzony filmik można (i trzeba) zobaczyć tutaj:
<https://www.youtube.com/watch?v=7Q0MV-DVsYU>

Młodzi Mocni są wspaniałymi ambasadorami Polski w wielonarodowym Kazachstanie.

Tu: prezentują polską kulturę podczas Dnia Jedności Narodów Kazachstanu.

Warto zobaczyć ich w działaniu:

<https://www.youtube.com/watch?v=8FeQEaM2aGU>

CODZIENNOŚĆ, PRACA I CZAS WOLNY MOCNYCH

**KIRYŁ JEST OPERATOREM TURBINY
W ELEKTROCIĘPŁOWNI.
W WOLNYCH CHWILACH ŁOWI RYBY**

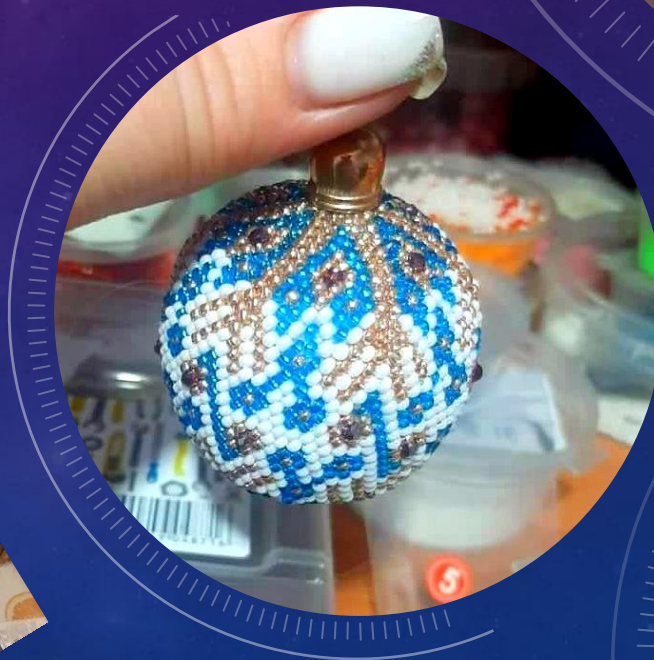
LUBA, ŻONA KIRYŁA, JEST LEKARKĄ - PEDIATRĄ I LEKARZEM RODZINNYM

**WŁODZIMIERZ JEST INŻYNIEREM KONSTRUKTOREM.
LUBI SPORT I ZBIERANIE GRZYBÓW.**

LUBA, ŻONA WŁODZIMIERZA,
JEST POŁOŻNĄ.
ZNAKOMICIE GOTUJE.
ROBI OZDOBY Z KORALIKÓW

MŁODZIEŻ CHODZI DO SZKOŁY

DO KAZACHSTAŃSKIEJ SZKOŁY

Ostatnio jednak myśli wszystkich krążą wokół Polski.
Już w zasadzie każdy spakował swoje dotychczasowe
życie do jednej walizki.

Sen o Polsce wkrótce ma się spełnić.
Historia Mocnych i Brzezińskich
po niemal stu latach zatoczy koło.

MY, NARÓD

"Wierzę, że wrócę i tym tylko żyję,
Że mnie przyjaciół powitają dłonie,
Że duszę z brudów tułaczki obmyję,
Kiedy mnie pierwszy polski wiatr owionie."

M. Niwińska, „Wierzę, że wrócę”

Opracowanie: dr Jolanta Piekarska

Aktywna współpraca: Kirył Mocny, Lubow Mocna, Włodzimierz Mocny, Lubow Mocna

luty 2022 r.

BIBLIOGRAFIA:

- <https://www.facebook.com/polacy.kz>
- <https://www.fresh.ru/recipe/529-dmashnie-manty/>
- http://ekaraganda.kz/?mod=news_read&id=29187&fbclid=IwAR2RB7NemTsTz-mkF1MuJITng16O8UXnzz_1Xo_n9ihnRPDIPGUsgmT3Sxl
- <https://idoctor.kz/karaganda/doctor/607660-motsnaya-lyubov>
- <https://rus.azattyq.org/a/pavodki-karagandinskaya-oblast-evakuatsia/26952618.html>
- https://www.komandirovka.ru/cities/kokpekti/#anchor_map
- <https://www.youtube.com/watch?v=7Q0MV-DVsYU>
- <https://www.youtube.com/watch?v=8FeQEaM2aGU>
- Archiwum domowe rodziny Mocnych